Sprawozdanie

Bydgoskiego Okręgu

CARITAS

za rok 1936/37.

SIEDZIBA B. O. „CARITAS" W BYDGOSZCZY, Cieszkowskiego 6

Nakładem Bydgoskiego Okręgu „Caritas"

Persil
Henko

SPRAWOZDANIE

BYDGOSKIEGO OKRĘGU

CARITAS

ZA ROK 1936/37

NAKŁADEM BYDGOSKIEGO OKRĘGU CARITAS

Kierownictwo.

Rada B. O. „Caritas"

Ks. Proboszcz M. Skonieczny, prezes — J. Mazgajowa, sekretarz — M. Siuchnińska — Z. Gatysowa — R. Masełkowski — J. Werno — St. Nagel — J. Goździewicz.

Zarząd

Ks. dr Józef Łuczak, dyrektor B. O. „Caritas".

Komisja Rewizyjna

B. Lisewski — T. Baranowski.

Biuro B. O. „Caritas"

B. Łagocki — C. Majewiczówna.

Wydziały Parafialne „Caritas"

Par. Farna — S. Józefa z Zgromadzenia SS. Szarytek.

Par. Św. Trójcy — S. Adriana z Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek.

Par. Najśw. Serca P. Jezusa — S. Wetula z Zgromadzenia SS. Elżbietanek.

Par. M. B. N. Pomocy — S. Zofia z Zgromadzenia SS. Elżbietanek.

Par. Św. Wincentego à Paulo — S. Ludwika z Zgromadzenia SS. Szarytek.

Par. Św. Antoniego — p. R. Maselkowski.

Ochronki „Caritas"

a) Pod wezwaniem św. Jana Bosko (ul. Szczecińska 8) — S. Achilia z Zgromadzenia SS. Elżbietanek i pomocnica Eleonora Woźniakówna.

b) Pod wezwaniem św. Wincentego á Paulo (ul. Jagiellońska 62) — S. Róża z Zgromadzenia SS. Szarytek i pomocnica Ewa Poczekajówna.

Świetlica w Azylu.

Stefania Delikowa — instruktorka.

Słowo wstępne.

„Ubogich zawsze mieć będziecie" — powiedział Chrystus Pan. W czasach naszych mamy ubogich więcej niż kiedykolwiek. Jest to smutny skutek kryzysu, jaki przeżywamy. Caritas christiana woła tym bardziej na nas, abyśmy mieli czułe serca na niedolę ludzką i nieśli jak najwydatniejszą pomoc braciom naszym, dotkniętym biedą i nędzą. Rozumiemy i odczuwamy, że w chwili obecnej powinniśmy naszą pracę charytatywną podwoić i udoskonalić.

Po tej linii wzmożonej działalności charytatywnej kroczy Bydgoski Okręg Caritas. Z roku na rok rozszerza zasięg swego dobroczynnego działania i udoskonala jego metodę. Pośród różnolitej pracy charytatywnej, spełnianej w mieście naszym z ogromnym poświęceniem i umiłowaniem przez wielce zasłużone Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia i Konferencje męskie św. Wincentego a Paulo, stanowi B. O. C. konieczną nadbudowę, bez której nie byłoby w mieście naszym skoordynowanego i celowego ruchu charytatywnego.

B. O. C., działając przez swoją centralę i przez Siostry Wydziałów Parafialnych „Caritas" w poszczególnych parafiach, spełnia w miarę możności swoje zadanie w dziedzinie miłosierdzia chrześcijańskiego.

To też B. O. C. cieszy się poparciem władz, instytucyj i naszego obywatelstwa, mającego zawsze otwartą rękę na cele dobroczynne.

Szczęść Boże dalszej owocnej pracy w ofiarnej służbie miłości bliźniego!

Ks. M. Skonieczny.
prezes Rady Okręgu B. O. C.

A. Praca Okręgu Caritas.

I. Dział propagandowy.

Krzewienie myśli charytatywnej należy dziś do zasadniczych zadań katolickiej akcji społecznej. Korzystając z każdej nadarzającej się sposobności starał się B. O. Caritas wpoić społeczeństwu bydgoskiemu zasadę, że w obliczu panującej i coraz bardziej szerzącej się nędzy należy roztoczyć opiekę moralną i materialną coraz to intensywniejszą.

W okresie sprawozdawczym B. O. Caritas:

a) zamieścił artykułów i komunikatów w prasie miejscowej i pozamiejscowej (Ruch Charytatywny, Przewodnik Katolicki) 51
b) urządził wykładów propagandowych 5
c) rozdał ulotek propagandowych dot. członkostwa, bonów jałmużniczych, obiadów w Taniej Kuchni Caritas i w rodzinie, około 14.000
d) wyświetlał reklam kinowych 4
e) wystawił w sklepach puszek do ofiar 6
f) założył bibliotekę liczącą (na początek) tomów . . 34
g) współpracował czynnie w organizowaniu sekcji społeczno-charytatywnej Zjazdu Katolickiego w Bydgoszczy, w której referat n. t. „Wychowanie Młodzieży w duchu charytatywnym" wygłosił p. sędzia A. Janowski.

II. Członkowie.

B. O. Caritas jest oddziałem Archidiecezjalnego Instytutu Caritas z siedzibą w Poznaniu. Na terenie m. Bydgoszczy istnieją poza Okręgiem Caritas w każdej parafii Wydziały Parafialne Caritas. Członków czynnych posiada tylko Okręg, jednak wydziały parafialne są jakby filiami Okręgu i pozostają w ścisłej z nim łączności.

Okręg Caritas posiadał w okresie sprawozdawczym **853** członków. Statystyka wykazuje, że liczba członków wzrasta chociaż powoli, ale systematycznie z roku na rok.

Składki członkowskie przyniosły w okresie sprawozdawczym zł **20.460,50.**

W okresie, gdzie społeczeństwo obarczone jest licznymi i wielkimi ciężarami materialnymi, liczbę członków należy uznać za poważną, jakkolwiek nie może z drugiej strony ulegać kwestii, że cały rozwój akcji charytatywnej B. O. Caritas uzależniony jest w głównej mierze od utrzymania i powiększenia liczby członków.

III. Bony jałmużnicze.

B. O. Caritas nie ustaje w wysiłkach, aby uprzytomnić społeczeństwu tę prawdę, że w naszych czasach nie wystarczy tylko dać jałmużnę, aby pozbyć się natręta, lecz że jałmużna musi być racjonalną. Będzie nią wówczas, jeżeli w miejsce gotówki dawać będziemy bon jałmużniczy. Za bon taki otrzyma biedny wszystko, czego potrzebuje, za wyjątkiem wódki i tytoniu. Dając gotówkę, zupełnie nie mamy pewności, na co ona będzie użytą i zachęcamy żebrzących do najrozmaitszych nadużyć, na które nie brak dowodów. Przypominamy, że Pierwszy Ogólnopolski Zjazd Przeciwżebraczy, jaki się odbył w Poznaniu w roku bieżącym, uznał bon jałmużniczy za jedynie racjonalny sposób jałmużny projektując nawet wniesienie ustawy, któraby przewidywała karę nie tylko dla nałogowego żebraka, lecz nawet dla tych, którzy dają gotówkową jałmużnę. Najlepszy to dowód, że jedynie bon jałmużniczy spełnia w naszych czasach cel, który ma przy dawaniu jałmużny przyświecać.

Społeczeństwo bydgoskie też coraz lepiej prawdę powyższą rozumie, czego dowodem jest fakt, iż coraz więcej bonów jałmużniczych się wydaje. W okresie sprawozdawczym sprzedał B. O. Caritas bonów jałmużniczych po 1, 2 i 5 groszy za sumę zł **5.607,60.**

Bony jałmużnicze wymieniały wydziały parafialne i miejscowi kupcy przede wszystkim na żywność.

Na bony jałmużnicze ponownie zwracamy uwagę wszystkim, którym na sercu leży nie tylko bieda współczesna, ale także metoda zwalczania żebractwa.

IV. Bony pracy.

Uznając, że w naszych czasach nic tak bardzo nie demoralizuje ludzi jak brak pracy, wydał B. O. Caritas już pod koniec okresu sprawozdawczego t. zw. bony pracy. Są to bony podobne do bonów jałmużniczych (po 5 gr) i podobnie się je kupuje w biurze B. O. Caritas i daje żebrzącym. Po uzbieraniu pewnej ilości bonów zwraca się żebrzący do miejsca pracy, gdzie udzieloną jałmużnę zobowiązany jest odpracować. Za dokonaną pracę otrzymuje gotówkowe wynagrodzenie. Jest to niewątpliwie najbardziej racjonalna jałmużna, daje się bowiem pośrednio (przez bony) pracę, jakkolwiek z takiej formy udzielonej jałmużny wyłączyć należy wszystkich nie zdolnych do fizycznej pracy.

Bony pracy przeznaczono na budowę nowego kościoła w Czyżkówku, gdzie odpracowuje się bonami pracy udzieloną jałmużnę. Tak więc osoby ofiarujące bony pracy w miejsce gotówkowej jałmużny spełniają równocześnie kilka celów szlachetnych, dopomagają materialnie w budowie nowego kościoła, da-

ją żebrzącym pracę i jałmużnę równocześnie, wreszcie działają wychowawczo na tych wszystkich, którzy sądzą, że można żyć bez pracy, a tylko z żebraniny.

Jest rzeczą przedwczesną mówić o konkretnym wyniku akcji podjętej dopiero pod koniec okresu sprawozdawczego. Do końca marca br. wydano bonów pracy za zł **59,50.** Należy jednak mieć nadzieję, że społeczeństwo tutejsze w najbliższej przyszłości szczerze się zainteresuje akcją bonów pracy i inicjatywę tę poprze wydatnie.

V. Imprezy.

Celem imprez urządzanych przez B. O. Caritas jest krzewienie myśli charytatywnej i osiągnięcie materialnych korzyści, które obraca się na pomoc dla biednych. W okresie sprawozdawczym urządzono następujące imprezy:

a) TYDZIEŃ MIŁOSIERDZIA w dniach od 4 — 11 października 1936 r. W okresie TYGODNIA wszystkie katolickie organizacje charytatywne na terenie m. Bydgoszczy urządziły zebrania informacyjne, przedstawiając szerszym kołom program i wynik swej pracy.
b) dwie kwesty uliczne.
c) wykład prof. K. Krzyżanowskiego n. t. „Wspomnienia z bolszewickiej Rosji".
d) wykład p. Izabelli Lutosławskiej n. t. „Hiszpania".
e) dwa wykłady ks. dr St. Trzeciaka, n. t. „Kwestia żydowska w Polsce" i „Komunizm i jego agentury"; prelegent przybył na zaproszenie Koła Kultury Katolickiej.
f) loterię fantową, na którą fanty ofiarowało miejscowe kupiectwo.

Dochód osiągnięty z powyższych imprez wynosił wraz z ofiarami **4.405,39 zł.**

VI. Zbiórka odzieży.

W biurze Okręgu Caritas często składa się odzież przeznaczoną dla biednych. Okręg urządzał jednak również specjalne zbiórki odzieży:

a) W okresie wspomnianego wyżej Tygodnia Miłosierdzia urządzono dwie uliczne zbiórki odzieży przy pomocy wojska, które dostarczyło wozów, i konferencji św. Wincentego, które wysłały swoich kwestarzy. Zebrano w ten sposób odzieży **678** sztuk.
b) Z uwagi na straszną nędzę panującą na Polesiu B. O. Caritas przyłączył się do zbiórki odzieży na rzecz Poleszuków, zainicjowaną przez miejscową prasę i z swej strony urządził kwestę, wysyłając dużą pakę odzieży, za co otrzymał listy dziękczynne od nauczycielstwa pracującego na Polesiu.

c) W okresie „Tygodnia pomocy bezrobotnym" zorganizowanym przez Lokalny Komitet Pomocy Bezrobotnym, B. O. Caritas wspólnie z Stowarzyszeniami Pań Miłosierdzia urządził zbiórkę odzieży na rzecz bezrobotnych. Odzież tę oddano do dyspozycji Lokalnego Komitetu. Było jej **391** sztuk.

d) W szczególniejszy sposób uwzględniał B. O. Caritas w okresie sprawozdawczym w akcji odzieżowej biedne dzieci. Odsyłamy tu do sprawozdania z działalności ochronek.

VII. Zbiórka naturalii.

B. O. Caritas otrzymywał w biurze swoim często ofiary w naturze. Dary te przekazywano Wydziałom Parafialnym Caritas, lub Taniej Kuchni Caritas.

W Taniej Kuchni B. O. „Caritas".

Czytelnika odsyłamy do odnośnych działów naszego sprawozdania. Zaznaczamy tylko, że w okresie zimowym B. O. Caritas oddał do dyspozycji Wydziałów Parafialnych, Ochronek, Taniej Kuchni i Świetlic **21.275 kg węgla.**

VIII. Zbiórka czasopism.

Ze względu na szerzące się wszelkiego rodzaju prądy wywrotowe (sekciarstwo, bezbożnictwo, komunizm) B. O. Caritas

starał się dać biednym do ręki zdrowy pokarm duchowy w postaci odpowiednich czasopism i książek. Czasopisma składano w kruchtach miejscowych kościołów do specjalnych skrzynek, dostarczonych przez Okręg, do rąk kierowniczek Wydziałów Parafialnych, wreszcie w biurze Okręgu. Ponadto zwrócił się B. O. Caritas do redakcji kilku miejscowych i zamiejscowych czasopism z prośbą o bezpłatną przesyłkę większej ilości swoich wydawnictw. W ten sposób otrzymał Okręg przeszło **2000 egzemplarzy** najrozmaitszych czasopism, które rozdał biednym.

Dla świetlic swoich abonował B. O. Caritas szereg czasopism i dzienników oraz oddał do dyspozycji swoją bibliotekę. Z czynną pomocą pośpieszyło także Towarzystwo Czytelni Ludowych zasilając świetlice Caritas książkami.

W świetlicy dla umysłowych bezrobotnych.

IX. Tania kuchnia „Caritas".

Już w okresie zimowym 1935-36 uruchomił B. O. Caritas przy Wełnianym Rynku nr 6 tak zw. „Tanią Kuchnię Caritas". Kuchnię zorganizowano także w okresie sprawozdawczym. Działała ona od 1 listopada 1936 r. do 29 marca 1937 r. Przez 5 miesięcy korzystały z Kuchni osoby najbiedniejsze, przede wszystkim z sfer bezrobotnej inteligencji, całkiem bezpłatnie. Koszta obiadów wydawanych pokrywał B. O. Caritas z dobrowolnych składek (15 groszy za obiad) i z opłat uiszczanych przez organizacje wincentyńskie, które do Kuchni skierowywały swoich biednych.

W okresie sprawozdawczym wydano obiadów

płatnych (przez organizacje)	422
bezpłatnych	15.607
razem:	16.029

Kuchnia była prawdziwym dobrodziejstwem dla osób z niej korzystających, a były to osoby, które z jakiejkolwiek przyczyny pozbawione były urzędowej opieki. Szczegółowe sprawozdanie finansowe przedstawia się następująco:

Dochód:

Stow. Wincent. i Wydz. Parafialne	287.50 zł
Dobrowolne opłaty korzystających . . .	63.30 „
Ofiary na listy składkowe	1.971.41 „
Ofiary w naturze	1.313.15 „
Razem:	3.635.36 zł

Rozchód:

Artykuły żywnościowe	2.666.54 zł
Opał i światło	266.68 „
Dzierżawa lokalu	240.00 „
Personel	260.00 „
Różne	228.55 „
Razem:	3.661.77 zł

Rozchód	3.661.77 zł
Dochód	3.635.36 „
niedobór:	26.41 zł

Brakującą kwotę pokrył B. O. Caritas z własnych funduszów.

Oczywiście akcję Taniej Kuchni Caritas umożliwiły nie tylko ofiary pieniężne. Do jej wydajności przyczyniły się w dużej mierze ofiary, złożone w naturze. F-my Bacon Export Gniezno, Achtel, Bracia Schulz, Chwiałkowski, Łuczkowski i in. wydatnie zasilały Kuchnię. Także Lokalny Komitet Funduszu Pracy przez dostawę kartofli i węgla dopomagał do powodzenia akcji. Z pomocą pośpieszyły równie Kat. Koło Pań i Sodalicja Panień.

X. Świetlice.

B. O. Caritas uruchomił w okresie sprawozdawczym dwie świetlice, jedną dla bezrobotnych fizycznych zamieszkałych w

„Azylu" przy ul. Jagiellońskiej, drugą dla bezrobotnych pracowników umysłowych przy Wełnianym Rynku nr 6.

a) **Świetlica dla bezrobotnych fizycznych:**

Istnieje ona od 1 lutego 1937 r. w lokalu oddanym do dyspozycji przez Wydział Opieki Społecznej. Świetlica posiada radio, gry i zabawy, oraz bibliotekę, ofiarowaną przez miejscowy oddział T. C. L. Po południu i wieczorem zbierają się miejscowi bezrobotni i korzystają z wszystkich urządzeń świetlicy. Dozór sprawuje zamieszkały na miejscu urzędnik magistracki. W każdy wtorek i piątek zaś zbierają się w świetlicy kobiety i dziewczęta zamieszkałe w „Azylu" na wspólny śpiew, czytanie i robótki. Dla nich utrzymuje B. O. Caritas specjalną instruktorkę, która udziela odpowiednich wskazówek. Z uznaniem należy podkreślić współpracę Pań Wincentek par. farnej z p. mec. Jasińską na czele, które nie szczędzą pracy i zabiegów, aby bezrobotnym uprzyjemnić jak najbardziej pobyt w świetlicy.

Na koszta związane z urządzeniem świetlicy i jej prowadzenia wydatkował B. O. Caritas w okresie sprawozdawczym zł **280.88.**

Ktokolwiek zna warunki, w jakich znajdują się nieszczęśliwi mieszkańcy „Azylu", będzie umiał docenić w całej pełni pomoc, jakiej udzielają na miejscu organizacje charytatywne. Planowana jest rozbudowa tamtejszej akcji w najbliższym okresie.

b) **świetlica dla bezrobotnych pracowników umysłowych:**

Z wydatną pomocą Lokalnego Komitetu Pomocy Bezrobotnym zorganizował B. O. Caritas również świetlicę dla bezrobotnych pracowników umysłowych. Każdego dnia po południu, za wyjątkiem niedziel i świąt, zbierali się bezrobotni pracownicy umysłowi w świetlicy, gdzie mieli do dyspozycji radio, bibliotekę oddaną przez T. C. L. i B. O. Caritas, najrozmaitsze czasopisma i dzienniki, gry i zabawy. Ponadto B. O. Caritas prosił prelegentów z odpowiednimi odczytami. W okresie sprawozdawczym wygłoszono następujące odczyty:

1. p. prof. Polakowski n. t. „Piotr Skarga"
2. Ks. Kopeć, n. t. „Życie Polaków we Francji"
3. p. prof. Polakowski n. t. „Literatura XVI wieku"
4. p. rektor Szeszycki n. t. „Jan Kasprowicz"
5. Ks. prof. Majchrzak n. t. „Masoneria".

O godzinie 7-ej wieczorem wydawano kolację, na którą składał się chleb z smalcem lub masłem i herbata. W okresie sprawozdawczym wydano **1577 porcji,** złożonych z

chleba	370 kg
smalcu	30 „
masła	2 „
kiełbasy	20 „
herbaty	¾ „
cukru	20 „

Na urządzenie i prowadzenie świetlicy wydatkowano w gotówce zł **262,55.**

Do świetlicy uczęszczało przeciętnie 34 osób, jakkolwiek liczba ta w ostatnich tygodniach podniosła się do 40. Działalność świetlicowa trwała przez okres 64 dni. Kierowała nią specjalna bibliotekarka.

XI. Pomoc gotówkowa.

Zasadniczo B. O. Caritas nie udziela pomocy w gotówce. W wypadkach wyjątkowych jednak i dla szczególniejszych powodów ofiarowano także pomoc w gotówce. W okresie sprawozdawczym przydzielono na:

a) opłatę komornego (dla uniknięcia eksmisji)	363.00 zł
b) sprowadzenie dokumentów ślubnych . .	52.12 „
c) pomoc doraźną	1.601.45 „
d) na lekarstwa	24.30 „
e) na odzież (obuwie, ubranie) . . .	163.00 „
Razem:	2.203.87 zł

XII. Opieka nad podróżnymi.

Pomoc B. O. Caritas dla podróżnych polegała na jednorazowym wsparciu w naturze, a niejednokrotnie także na opłaceniu biletu kolejowego do miejsca pracy. Okręg pozostawał w ścisłym kontakcie z Misją Dworcową, Opieką Społeczną i Urzędem Pośrednictwa Pracy, które z swej strony, albo bilet wykupowały na dworcu na rachunek Okręgu, albo udzielały zniżek kolejowych lub pomocy w gotówce, pokrywając koszt biletu wspólnie z Okręgiem.

W okresie sprawozdawczym

a) udzielono pomocy w naturze, w wypadkach	1162
b) w biletach kolejowych, w wypadkach . .	41

Wydatkowano:

a) na wsparcia w naturze	807.30 zł
b) na bilety kolejowe	273.90 „
Razem:	1.081.20 zł

XIII. Porady prawne.

Podobnie jak w roku ubiegłym posiadał B. O. Caritas także w okresie sprawozdawczym dział porad prawnych. Dział ten

całkiem bezinteresownie prowadził p. mecenas A. Szeszycki, oddając w wielu wypadkach biednym nieocenioną przysługę.

XIV. Opieka nad dziećmi.

a) **dział opiekuńczy:**

B. O. Caritas pracował w ścisłym porozumieniu z miejscowym sądem opiekuńczym, biorąc udział w zebraniach radców sierot i przedstawiając sądowi takie rodziny, które nadają się na przyjęcie opieki nad sierotami. Należy podkreślić dużą życzliwość p. sędziego A. Janowskiego, kierownika sądu opiekuńczego w Bydgoszczy, który w poszczególnych wypadkach jak najchętniej spieszył Okręgowi z pomocą. Okręg nawiązał w okresie sprawozdawczym także łączność z odnośnym działem Opieki Społecznej polecając jej rodziny nadające się do przyjęcia opieki nad zaniedbaną dziatwą.

b) **akcja kolonijna:**

Miejscowe Tow. Opieka jak i Zarząd Miejski rokrocznie wysyłają dużą ilość dzieci na kolonie wzgl. na półkolonie wakacyjne. W tych warunkach ograniczył

Ochronka B. O. Caritas w „koszarach" przy ul. Szczecińskiej.

B. O. Caritas swą działalność do wysyłki poszczególnych dzieci na wieś, wyszukując rodziny chętne do

przyjęcia dzieci biednych i opłacając koszta podróży niektóre rodziny ofiarowały im także śniadania

c) **dożywianie:**

dzieci. Ulokowano w ten sposób w okresie sprawozdawczym dzieci **14.**

1. B. O. Caritas wystosował apel do rodzin miejscowych, aby przyjmowały w okresie zimowym biedne dzieci do siebie na obiad. Umieszczono w taki sposób **131 dzieci.** Dzieci czuły się bardzo dobrze. wzgl. kolacje a nawet odzież.
2. Okręg wydał bezpośrednio dzieciom mleka ltr. **515.**
3. Szczególnie w ochronkach swoich przeprowadził B. O. Caritas dożywianie dzieci. Patrz szczegółowe sprawozdanie pod p. XV.

XV. Ochronki.

Biorąc pod uwagę szczególniejsze znaczenie, jakie dla społeczeństwa ma moralne i fizyczne zdrowie dziatwy, utworzył B. O. Caritas w okresie sprawozdawczym z życzliwą pomocą Zarządu Miejskiego dwie ochronki dla najbiedniejszych dzieci. Do ochronki w tzw. „koszarach" przy ul. Szczecińskiej 8 jest zapisanych około 150 dzieci, zaś do Ochronki w tzw. „Azylu" przy ul. Jagiellońskiej 62 uczęszcza 26 dzieci. Są to naprawdę środowiska najbardziej biedne w naszym mieście, gdzie panuje najstraszniejsza nędza. Ochronkami kierują dwie siostry zakonne z Zgromadzenia Sióstr Szarytek i Elżbietanek. Mają one do pomocy dwie siły ochroniarskie.

W ochronkach swych przeprowadził B. O. Caritas z wydatną pomocą Lokalnego Komitetu Funduszu Pomocy Bezrobotnym (sekcja pomocy dzieciom i młodzieży) dożywianie. Dzieci otrzymywały codziennie bułkę, mleko lub zupę, przy czym akcja ta objęła w „Azylu" wszystkie tamtejsze dzieci w liczbie 40. Na gwiazdkę otrzymały wszystkie dzieci ciepłą odzież lub obuwie poza zwykłymi smakołykami i zabawkami. Akcja ta zasługuje wśród wszystkich dzieł B. O. Caritas na szczególną życzliwość społeczeństwa.

Szczegółowe sprawozdanie z działalności ochronek przedstawia się następująco:

Dochód:

1. Subwencje i ofiary	3.674.90 zł
2. Opłaty	251.20 „
Razem:	3.926.10 zł

Rozchód:

1. Dzierżawa	270.44 zł
2. Pomoce naukowe	118.99 „

3. Inwentarz	. . . .	1.137.23 „
4. Personel i administracja (opał, światło itp.)		814.58 „
5. Odzież, obuwie, dożywianie	. . . .	1.328.13 „
	Razem:	3.669.37 zł

Bilans:

1. Dochód	. . . .	3.926.10 zł
2. Rozchód	. . . .	3.669.37 „
	Pozostaje:	256.73 zł

Sumę pozostałą przelano na nowy rok budżetowy na cele ochronek.

Ochronka B. O. Caritas w „Azylu", przy ul. Jagiellońskiej.

XVI. Pomoc dla organizacji.

Uwzględniając potrzeby charytatywne niektórych organizacji B. O. Caritas pospieszył im z pomocą materialną, którą obrócono na potrzeby biednych. W okresie sprawozdawczym przydzielił B. O. Caritas:

a) wydziałom parafialnym Caritas	. . .	9.150.— zł
b) Stow. Pań Miłosierdzia, Czyżkówko	. . .	40.— „
c) Stow. św. Elżbiety	. . . .	50.— „
d) Chrześc. Stow. Reemigrantów z Francji	. .	25.— „
	Razem:	9.265.— zł

XVII. Administracja.

a) przyjęto osób w biurze 4.905
b) wysłano pism 1.911
c) odebrano pism 406
d) rozmów telefonicznych odebrano 1.086

Koszta administracji podajemy w sprawozdaniu kasowym Okręgu. Tutaj zaznaczamy, że wynoszą one zaledwie 15% całego obrotu finansowego przy czym należy uwzględnić niezliczoną ilość najrozmaitszych spraw, które Okręg załatwiał w swoim biurze nie tylko w swoim zakresie pracy, ale także dla innych stowarzyszeń charytatywnych czy kulturalnych. Nigdy nie byłoby to rzeczą możliwą, gdyby Okręg nie posiadał własnego biura i własnej administracji. Wydatki na ten cel opłacają się stokrotnie.

XVIII. Współpraca z Wydziałami Parafialnymi.

B. O. Caritas posługiwał się dla szczegółów swej pracy Wydziałami Parafialnymi. Za ich pomocą urządzał wywiady (było ich z ramienia Okręgu 37), urządzał zebrania kierowniczek wydziałów (było ich 4) celem wzajemnej wymiany myśli i informacji. Ponadto dostarczył Okręg Wydziałom zebrane czasopisma, naturalia, subwencje itp., jak wynika z niniejszego sprawozdania.

XIX. Stosunek do władz i organizacji.

B. O. Caritas jest oddziałem Archidiecezjalnego Instytutu Caritas w Poznaniu, z którego ramienia przeprowadza swe prace w terenie. Dyrektor B. O. Caritas jest członkiem Zarządu Instytutu.

Jak częściowo wynika z niniejszego sprawozdania władze duchowne, państwowe, samorządowe i wojskowe odnosiły się do poczynań Okręgu z jak największa życzliwością.

Nawiązał się ścisły kontakt B. O. Caritas z Lokalnym Komitetem Funduszu Pracy, którego dyrektor Okręgu jest członkiem, podobnie jak z Lokalnym Komitetem Pomocy Bezrobotnym, gdzie dyrektor Okręgu zasiada w sekcjach dożywiania dzieci i propagandowej.

Istniała także ścisła współpraca z Misją Dworcową, która mianowała dyrektora Okręgu członkiem swego zarządu. Wiele obiecującą jest także współpraca z Chrześcijańską Ligą Pracy, gdzie dyrektor Okręgu zasiada w wydziale społecznym. Nie byłaby możliwą tak wydatna praca B. O. Caritas, gdyby nie pomoc całego szeregu organizacji służących w poczynaniach charytatywnych Okręgu czynną pomoca, jak Kat. Koło Pań, szczególnie jego Sekcja Młodych, K. S. M. M. i K. S. M. Ż., Towarzystwo Czytelni Ludowych, Koło Kultury Katolickiej, Sokół Żeński, Polski Czerwony Krzyż i in.

Najbliższą była z natury rzeczy współpraca i ścisłe porozumienie z katolickimi organizacjami charytatywnymi, których rady miejscowe tak Pań jak Konferencji pozostawały w ścisłym kontakcie z Okręgiem Caritas. Rada wyższa Konferencji św. Wincentego w Poznaniu mianowała dyrektora Okręgu swoim członkiem, chcąc tym samym podkreślić potrzebę współpracy wszystkich organizacyj charytatywnych.

Trudno wymieniać wszystkie poszczególne jednostki, które ofiarowały Okręgowi swoją cenną pomoc w najrozmaitszej formie. Nie podobna jednak pominąć milczeniem tych, którzy osobistym wpływem i szczerą życzliwością najbardziej Okręgowi spieszyli z pomocą, mianowicie Ks. Ks. Proboszczów bydgoskich.

W świetlicy dla fizycznych bezrobotnych.

XX. Sprawozdanie Kasowe Bydg. Okręgu „Caritas" za czas od 1. 4. 1936 r. — 31. III. 1937 r.

Dochód:

1.	Rk. Składek	20.460.50	zł
2.	Rk. Taniej Kuchni	2.322.21	„
3.	Rk. Bonów Dobroczynnych	5.667,10	„
4.	Rk. Administracji Rzeczowej	195,60	„
5.	Rk Ubezpieczalni Społecznej	54,80	„
6	Rk. Datków i imprez	4.405,39	„
7.	Rk. Różne	111,80	„
8.	Rk. Procentów	169,79	„
9.	Rk. Ochronek	4.486,10	„
10.	Rk. Świetlic	180,—	„
		38.053,29	zł

Rozchód:

1.	Rk. Składek	3.233,40	zł
2.	Rk. Wsparcia ubogich	13.448,96	„
3.	Rk. Taniej Kuchni	2.348,62	„
4.	Rk. Bonów Dobroczynnych	6.021,85	„
5.	Rk. Administracji Rzeczowej	1.960,22	„
6.	Rk. Administracji Osobowej	2.864,—	„
7.	Rk. Ubezpieczalni Społecznych	767,45	„
8.	Rk. Datków i Imprez	962,28	„
9.	Rk. Różne	114,05	„
10.	Rk. Ochronek	3.098,34	„

11. Rk. Świetlic	303,43 „
12. Rk. Inwentarza	194,50 „
	35.317,10 zł

Zestawienie dochodu i rozchodu.

Dochód	38.053,29 zł
Rozchód	35.317,10 zł
Nadwyżka	2.736,19 zł

Bilans zamknięcia na dzień 31. III. 1937 r.

		Stan czynny	Stan bierny
1. Rk. Kasy:		697.04 zł	
2. Rk. Banków:		5.786.43 „	
3. Rk. Inwentarza (biura, kuchni, ochronek) .		3.310.80 „	
4. Rk. Bieżący:		913.80 „	994.26 zł
5. Rk. Kapitału z dnia 1. 4. 36 r.	6.977.62		
Dochodzi nadwyżka na dzień 31. III. 37 r.	2.736.19		9.713.81 „
		10.708.07 zł	10.708,07 zł

Komisja rewizyjna: Zaprzysiężony Rewizor Ksiąg:
(—) B. Lisewski (—) T. Baranowski (—) Ludwik Krenz

Bydgoszcz, dnia 20 kwietnia 1937 r.

Zakończenie.

Jakże często żebrzący odesłany do B. O. Caritas odfuknie: „Caritas nic nie daje!“ Najgorzej, że niejeden wierzy, iż tak jest rzeczywiście. Sprawozdanie, jakie podaliśmy, jest najlepszą odpowiedzią na krzywdzące organizację zarzuty i jej najskuteczniejszą obronę. Oczywiście Caritas nie daje do ręki jałmużny każdemu, który się doń kieruje, bowiem jego metodą jest racjonalna jałmużna, którą daje dopiero po zapoznaniu się z rzeczywistym stanem nędzy. Nie łudzimy się także, żeśmy mogli podołać wszyskim potrzebom w latach, kiedy kryzys jest wszechwładny i kiedy ani rządy ani samorządy nie mogą dać sobie rady z panującą nędzą. Nie mniej jesteśmy sobie świadomi tego, że nędzy tej byłoby jeszcze więcej, gdyby nie katolicka działalność charytatywna, do której dorzuciliśmy swoją cząstkę.

Dałby Bóg, aby akcja charytatywna B. O. Caritas znalazła jak najwięcej zrozumienia i aby każdy, komu warunki na to pozwalają, był członkiem naszej instytucji. Będzie stąd pożytek dla kołaczącej wciąż nędzy i dla samej sprawy katolickiej!

Na dalszych stronicach naszego sprawozdania podajemy pracę, jaką wykazać się mogą miejscowe Wydziały Parafialne przynależące do B. O. Caritas.

B. Praca Wydziałów Parafialnych „CARITAS“.

I. Opieka Moralna	Wydział Parafialny przy parafii						Ogółem
	Farnej	Św. Trójcy	N. S. P. J.	M. B. N. P.	Św Winc. à Paulo	Św. Antoniego	
1. Przyjęto w biurze osób	10 536	3 241	3 291	4 451	1 903	979	24 431
2. Odwiedzono w domach w sprawach:							
a) wsparcia	3 331	461	1 285	1 5[illegible]8	334	156	8 115
b) duszpasterskich	877	164	593	159	75	21	1 889
3. Opiekowano sie chorymi:							
a) liczba chorych	90	56	108	468	221	22	959
b) ogólna ilość odwiedzin	581	373	622	2 431	1 239	199	5 445
4. Sanowano małżeństw (zwaśnionych, nieleg.)	21	8	3	19	2	2	55
5. Przygotowano do przyjęcia ostatn. Sakramentów	142	16	28	6	13	5	210
6. Na łono kościoła św. sprowadzono (innowierców, niedow., obojętnych)	10	3	--	2	2	1	18
7. Nakłoniono do przyjęcia Sakramentów św	19	9	37	8	7	13	93
8. Spóżnione chrzty św. Nakłoniono rodziców do ochrzcenia dzieci	118	4	—	23	23	—	168
9. Dostarczono czasopism i książek w ciągu roku	4 237	4 190	3 550	455	3 713	430	16 575
10. Załatwiono spraw w imieniu parafian w urzędach i instytucjach	96	14	67	18	17	20	232
11. Napisano wniosków i prośb	64	15	—	32	8	19	138
12. Walka z pijaństwem, liczba w opiece W. P. C.	—	2	—	7	3	2	14

II. Opieka nad młodzieżą	Wydział Parafialny przy parafii						Ogółem
	Farnej	Św. Trójcy	N. S. P. J.	M. B. N. P.	Św. Winc. à Paulo	Św. Antoniego	
1. Zaopiekowano się sierotami	12	27	10	23	13	12	97
2. Dziećmi nieślubnymi	38	16	11	11	12	4	92
3. Młodzieżą moralnie zaniedbaną i zagrożoną	—	11	27	19	9	10	76
4. Młodzieżą bezrobotną	51	28	31	20	34	20	184
5. Przygotowano i ubrano dzieci do I Komunii św.	299	—	—	150	—	8	457
6. Wysłano dzieci na kolonie wzgl. półkolonie	—	—	3	11	—	10	24

III. Świadczenia ubogim

III. Świadczenia ubogim	Wydział Parafialny przy parafii: Farnej	Św. Trójcy	N. S. P. J.	M. B. N. P.	Św. Winc. à Paulo	Św. Antoniego	Ogółem
1. Ogólna liczba wspieranych: a) rodzin	683	98	120	60	412	58	1 431
b) samotnych	356	76	25	17	64	6	544
2. Liczba ubogich otrzymujących za pośrednictwem W. P. C. obiady	109	32	25	34	48	12	260
w tym dzieci	45	22	14	24	21	4	130
3. Wydano odzieży: osobom	1 366	215	74	452	49	105	2 261
sztuk	1 938	333	161	926	144	182	3 684
4. Wystarano się o pracę dla osób	99	12	40	47	57	62	317
5. Udzielono pomocy w naturaliach: 1. chleba kg	11 003	50	2 912	740	703	359	15 762
2. tłuszczu kg	2 576	193	812	90	748	195	4 614
3. mleka ltr.	340	—	1 780	90	—	382	2 592
4. obiadów	13 127	2 850	5 252	1 [illegible]80	1 490	1 609	25 903
5. ziemniaków kg	400	—	—	4 750	—	994	6 144
6. towarów kolonialnych kg	2 412	1 14[illegible]	1 500	200	600	1 042	6 894
7. węgla i drzewa w kg	4 450	3 000	2 350	100	—	50	9 950
8. innego towaru kg	370	—	300	2 150	670	650	4 140
Ogólnej wartości zł	11 012,37	1 817,74	3 945,36	934,40	2 618,77	1 727,90	22 056,44
6. Obdarowano gwiazdką: rodzin	400	156	130	72	8	50	816
dzieci	36	130	80	53	27	42	368
ogółem	436	286	210	125	35	92	1 184
7. Obdarowano święconem rodzin	748	130	158	186	112	—	1 334

Sprawozdanie kasowe Wydziałów Parafialnych „CARITAS“

za czas od 1. 4. 1936 r. do 31. 3. 1937 r.

DOCHÓD	Wydział Parafialny przy parafii						Ogółem
	Farnej	Św. Trójcy	N. S. P. J.	M. B. N. P.	Św. Winc. à Paulo	Św. Antoniego	
1. Biuro parafialne	1 710,—	1 270,—	2 810,—				5 790,—
2. Subwencje: a) samorządowe	2 000,—						2 000,—
b) B. O. „Caritas“	1 610,—	1 610,—	1 430,—	1 610,—	1 690,—	1 200,—	9 150,—
3. Za zrealizowane bony jałmużnicze	1 831,77	389,—	351,—	1 076,—	1 251,30	379,10	5 278,17
4. Prywatne ofiary	9 499,—	108,40			1,95		9 609,35
5. Kwesta w Dniu Zadusznym	418,31						418,31
6. Kwesta w Tygodniu Miłosierdzia	186,55	100,84			29,52		316,91
	17 255,63	3 478,24	4 591,—	2 686,—	2 972,77	1 579,10	32 562,74

ROZCHÓD	Farnej	Św. Trójcy	N. S. P. J.	M. B. N. P.	Św. Winc. à Paulo	Św. Antoniego	Ogółem
1. Zapomogi w gotówce	579,15	76,20	226,61		50,—	15,—	946,96
2. Na żywność	8 308,50	2 670,17	3 318,66	1 713,25	1 946,81	1 099,70	19 057,09
3. Na opał	68,80	16,—		200,—	6,25	2,20	293,25
4. Na odzież	7 846,05	465,80	277,74	532,65	640,42	423,40	10 186,16
5. Na pomoc dla chorych	196,00		81,69		82,30	38,80	398,79
6. Wydatki Administracyjne	177,46	240,—	240,—	240,—	240,—		1 137,46
7. Różne	79,67	7,—	446,30		68,90		601,87
	17 255,63	3 475,17	4 591,—	2 686,—	3 034,68	1 579,10	32 621,58